

Convenția privind Drepturile Copilului

Pentru distribuire generală
Aprobat: 2 martie 2021
Publicat: 24 martie 2021

Original: [Engleză](#)

Traducere în limba română:
asociația [VeDem Just](#), prin:
- jurist, Gianina Clop;
- judecător, Cristi Danileț.

Comitetul pentru Drepturile Copilului

Comentariul general nr. 25 (2021) privind drepturile copiilor în ceea ce privește mediul digital

I. Introducere

1. Copiii consultați pentru prezentul Comentariu general au raportat că tehnologiile digitale sunt vitale pentru viața lor actuală și pentru viitorul lor: „Prin intermediul tehnologiei digitale, putem obține informații din întreaga lume”; „[Tehnologia digitală] mi-a prezentat aspecte majore ale modului în care mă identific”; „Când ești trist, Internetul te poate ajuta să vezi ceva care să-ți aducă bucurie”.¹

2. Mediul digital evoluează și se extinde în mod constant, cuprinzând tehnologiile informației și comunicațiilor, inclusiv rețelele digitale, conținutul, serviciile și aplicațiile, dispozitivele și mediile conectate, realitatea virtuală și augmentată, inteligența artificială, robotica, sistemele automatizate, algoritmi și analiza datelor, biometria și tehnologia implantului.²

3. Mediul digital devine din ce în ce mai important în majoritatea aspectelor vieții copiilor, inclusiv în perioadele de criză, deoarece toate aspectele societății, inclusiv educația, serviciile guvernamentale și comerțul ajung să se bazeze treptat pe tehnologiile digitale. Acesta oferă noi oportunități pentru realizarea drepturilor copiilor, dar prezintă, de asemenea, riscurile încălcării sau abuzării acestora. În timpul consultărilor, copiii și-au exprimat opinia că mediul digital ar trebui să sprijine, să promoveze și să protejeze angajamentul lor sigur și echitabil: „Am dori ca guvernul, companiile de tehnologie și profesorii să ne ajute să gestionăm online informațiile care nu sunt de încredere”; „Aș dori să mi se spună în mod clar ce se întâmplă cu adevărat cu datele mele ... De ce se colectează? Cum se colectează?”; „Eu sunt ... îngrijorat despre faptul că datele mele pot fi distribuite”.³

4. Drepturile fiecărui copil trebuie respectate, protejate și realizate în mediul digital. Inovațiile în domeniul tehnologiilor digitale afectează viața copiilor și drepturile acestora în moduri ample și interdependente, chiar și în cazul în care copiii nu accesează ei înșiși internetul. Accesul semnificativ la tehnologiile digitale poate sprijini copiii să realizeze întreaga gamă a drepturilor lor civile, politice, culturale, economice și sociale. Cu toate acestea, dacă nu este realizată incluziunea digitală, este posibil să se accentueze inegalitățile existente sau să apară altele noi.

5. Prezentul Comentariu general se bazează pe experiența Comitetului în analizarea rapoartelor întocmite de Statele părți, în organizarea pe durata unei zile a unei dezbateri

¹ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, raport de sinteză privind consultarea copiilor pentru prezentul comentariu general, paginile 14 și 22. Disponibil la <https://5rightsfoundation.com/uploads/Our%20Rights%20in%20a%20Digital%20World.pdf>. Toate trimiterile la opiniile copiilor se referă la acest raport.

² Un glosar terminologic este disponibil pe pagina web a Comitetului: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/1_Global/INT_CRC_INF_9314_E.pdf

³ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, paginile 14, 16, 22 și 25.

generale privind mass-media digitală și drepturile copiilor, pe jurisprudența organismelor create în baza tratatelor privind drepturile omului, pe recomandările Consiliului pentru Drepturile Omului și procedurile speciale ale Consiliului, pe două runde de consultări cu statele, experții și cei interesați cu privire la nota conceptuală întocmită la început și cu privire la documentul întocmit în proiect, respectiv pe consultarea internațională a 709 copii care trăiesc într-o mare varietate de circumstanțe în 28 de țări din mai multe regiuni ale globului.

6. Prezentul Comentariu general ar trebui citit împreună cu alte comentarii generale relevante ale Comitetului și cu îndrumările sale privind punerea în aplicare a Protocolului Opțional la Convenția privind vânzarea de copii, prostituția infantilă și pornografia infantilă.

II. Obiectiv

7. În prezentul Comentariu general, Comitetul explică modul în care Statele părți ar trebui să pună în aplicare Convenția ONU cu privire la drepturile copilului din anul 1989 în ceea ce privește mediul digital și oferă îndrumări cu privire la măsurile relevante în domeniul legislativ, al politicilor publice și de altă natură, pentru a asigura respectarea deplină a obligațiilor care le revin în temeiul Convenției și al Protocoloalelor Opționale la aceasta, având în vedere oportunitățile, riscurile și provocările legate de promovarea, respectarea, protejarea și îndeplinirea tuturor drepturilor copiilor în mediul digital.

III. Principii generale

8. Următoarele patru principii oferă o imagine de ansamblu prin care ar trebui realizată punerea în aplicare a oricărui drept prevăzut în Convenție. Acestea ar trebui să servească drept îndrumare pentru determinarea măsurilor necesare pentru garantarea realizării drepturilor copiilor în relație cu mediul digital.

A. Nediscriminarea

9. Dreptul la nediscriminare impune ca statele părți să se asigure că toți copiii au acces egal și efectiv la mediul digital în moduri semnificative pentru ei⁴. Statele părți ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru a evita exclusiunea digitală. Aceasta cuprinde accesul gratuit și sigur pentru copii în locații publice anume dedicate și investiții în politici și programe care să sprijine accesul la tehnologiile digitale și utilizarea în cunoștință de cauză a acestora în cadrul instituțiilor educaționale, al comunităților și al locuințelor.

10. Copiii pot fi discriminați prin excluderea lor de la utilizarea tehnologiilor și serviciilor digitale sau prin primirea de mesaje pline de ură sau de tratament inechitabil prin utilizarea acestor tehnologii. Alte forme de discriminare pot apărea atunci când procesele automatizate care au ca rezultat filtrarea informațiilor, crearea de profiluri sau luarea de decizii bazate pe date despre copil care sunt părtinitoare, partinice sau obținute în mod nedrept.

11. Comitetul invită statele părți să ia măsuri proactive pentru a preveni discriminarea pe criterii de sex, handicap, origine socio-economică, origine etnică sau națională, limbă sau orice alte motive, precum și discriminarea copiilor minoritari și indigeni, a copiilor care solicită azil, a refugiaților și a copiilor migranți, a copiilor homosexuali, lesbiene, bisexuali, transgenđeri și intersexuali, a copiilor care sunt victime și supraviețuitori ai traficului sau exploatării sexuale, a celor care se află în plasament, copiilor lipsiți de libertate și celor aflați în alte situații vulnerabile. Ar trebui luate măsuri specifice pentru a elimina decalajul digital pe teme de gen pentru fete și pentru a se asigura că se acordă o atenție deosebită accesului, alfabetizării digitale, vieții private și siguranței online.

⁴ Comentariul general nr. 9 (2006), paragrafele 37-38.

B. Interesul superior al copilului

12. Interesul superior al copilului este un concept dinamic care necesită o evaluare adecvată unui context specific⁵. Mediul digital nu a fost conceput inițial pentru copii, dar acum joacă un rol semnificativ în viața lor. Statele părți ar trebui să se asigure că, în toate acțiunile privind furnizarea, reglementarea, proiectarea, gestionarea și utilizarea mediului digital, interesul superior al fiecărui copil este un aspect primordial.

13. Statele părți ar trebui să implice organismele naționale și locale care supraveghează respectarea drepturilor copiilor în astfel de acțiuni. Atunci când iau în considerare interesul superior al copilului, aceștia ar trebui să țină seama de toate drepturile copiilor, inclusiv de drepturile lor de a căuta, de a primi și de a transmite informații, de a fi protejați de vătămări și de a li se acorda atenția cuvenită și de a asigura transparența în evaluarea interesului superior al copilului și a criteriilor care au fost aplicate.

C. Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare

14. Oportunitățile oferite de mediul digital joacă un rol din ce în ce mai important în dezvoltarea copiilor și pot fi vitale pentru viața și supraviețuirea lor, în special în situații de criză. Statele părți ar trebui să ia toate măsurile adecvate pentru a proteja copiii împotriva riscurilor la dreptul lor la viață, supraviețuire și dezvoltare. Riscurile legate de conținut, contact, comportament și contract cuprind, printre altele, conținutul violent și sexual, agresiunea cibernetică și hărțuirea, jocurile de noroc, exploatarea și abuzul, inclusiv exploatarea sexuală și abuzul sexual, precum și promovarea sau incitarea la sinucidere sau alte activități care pun în pericol viața, inclusiv de către infractori sau grupuri armate desemnate ca teroriste sau de extremă violență. Statele părți ar trebui să identifice și să abordeze noile tipuri de riscuri cu care se confruntă copiii în diverse contexte, inclusiv prin ascultarea opiniilor lor cu privire la natura riscurilor specifice cu care se confruntă.

15. Utilizarea dispozitivelor digitale nu ar trebui să fie dăunătoare și nici nu ar trebui să înlocuiască interacțiunile în persoană dintre copii sau între copii și părinți ori îngrijitori. Statele părți ar trebui să acorde o atenție deosebită efectelor tehnologiei în primii ani de viață, când plasticitatea creierului este maximă, iar mediul social, în special relațiile cu părinții și îngrijitorii, este crucial în modelarea dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copiilor. În primii ani, pot fi necesare măsuri de precauție, în funcție de proiectarea, scopul și modul de utilizare a tehnologiilor. Părinților, îngrijitorilor, educatorilor și altor actori relevanți ar trebui să li se acorde instruire și consiliere cu privire la utilizarea adecvată a dispozitivelor digitale, ținându-se seama de cercetările științifice privind efectele tehnologiilor digitale asupra dezvoltării copiilor, în special în timpul perioadelor critice de dezvoltare neurologică în timpul copilăriei timpurii și al adolescenței.⁶

D. Respect pentru opiniile copilului

16. Copiii au declarat că mediul digital le-a oferit oportunități esențiale pentru ca vocile lor să fie auzite în chestiunile care îi privesc⁷. Utilizarea tehnologiilor digitale poate contribui la realizarea dreptului copiilor de a participa la viața local, națională și internațională⁸. Statele părți ar trebui să promoveze conștientizarea și accesul copiilor la mijloacele digitale pentru a-și exprima opiniile și de a le oferi instruire și sprijin pentru a participa în mod egal cu adulții, în mod anonim, acolo unde este necesar, astfel încât aceștia să își susțină în mod eficient drepturile lor, în mod individual și în grup.

17. Atunci când elaborează acte legislative, politici publice, programe, servicii și instruire privind drepturile copiilor în ceea ce privește mediul digital, statele părți ar trebui să implice toți copiii, să le asculte nevoile și să acorde greutatea cuvenită opiniilor lor. Acestea

⁵ Comentariul general nr. 14 (2013), para. 1.

⁶ Comentariul general nr. 24 (2019), para. 22; și Comentariul general nr. 20 (2016), paragrafele 9-11.

⁷ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 17.

⁸ Comentariul general nr. 14 (2013), paragrafele 89-91.

ar trebui să se asigure că furnizorii de servicii digitale interacționează activ cu copiii, aplicând garanții adecvate și acordându-le atenția cuvenită atunci când dezvoltă produse și servicii.

18. Statele părți sunt încurajate să utilizeze mediul digital pentru a se consulta cu copiii cu privire la măsurile relevante la nivel legislativ, administrative și de altă natură și pentru a se asigura că opiniile lor sunt luate în considerare în mod serios și că participarea copiilor nu duce la o monitorizare nepotrivită sau la colectarea nejustificată a datelor încălcând dreptul lor la intimitate, libertatea de gândire și libertatea de opinie. Statele ar trebui să se asigure că procesele consultative includ copiii care nu au acces la tehnologie sau nu au abilitățile necesare pentru a o utiliza.

IV. Capacități în evoluție

19. Statele părți ar trebui să respecte capacitățile în evoluție a copilului ca un principiu aplicabil care se referă la procesul de dobândire graduală a competențelor, capacității de înțelegere și de acțiune.⁹ Acest proces are o importanță deosebită în mediul digital, unde copiii se pot implica într-un mod independent de supravegherea părinților și îngrijitorilor. Riscurile și oportunitățile asociate implicării copiilor în mediul digital se schimbă în funcție de vârsta și stadiul lor de dezvoltare. Statele ar trebui să fie ghidate de aceste considerații ori de câte ori elaborează măsuri pentru a proteja copiii în acest mediu sau pentru a le facilita accesul la el. Pentru a se elabora măsuri adecvate în funcție de vârstă ar trebui să se țină cont de cele mai bune și mai actualizate cercetări disponibile efectuate în diverse discipline.

20. Statele părți ar trebui să țină seama de poziția copiilor aflată în schimbare și de modul lor de acțiune în lumea modernă, de competența și înțelegerea copiilor care se dezvoltă neuniform cu privire la abilități și activități, precum și de diferite riscuri implicate. Aceste considerații trebuie să fie echilibrate de acordarea unei importanțe cuvenite cu privire la exercitarea drepturilor în mediile digitale și cu gama de experiențe și circumstanțe individuale¹⁰. Statele părți ar trebui să se asigure că furnizorii de servicii digitale oferă servicii adecvate pentru capacitățile aflate în evoluție ale copiilor.

21. În conformitate cu obligația statelor de a acorda asistență adecvată părinților și îngrijitorilor în îndeplinirea responsabilităților lor de creștere a copiilor, statele părți ar trebui să promoveze sensibilizarea părinților și a îngrijitorilor cu privire la necesitatea de a respecta autonomia, capacitățile și viața privată a copiilor care, toate, sunt în evoluție. Acestea ar trebui să sprijine părinții și îngrijitorii în dobândirea alfabetizării digitale și a conștientizării riscurilor pentru copii, pentru a-i ajuta pe copii în realizarea drepturilor lor, inclusiv în ceea ce privește protecția în mediul digital.

V. Măsuri generale de punere în aplicare de către statele părți

22. Oportunitățile de realizare a drepturilor copiilor și de protecție a acestora în mediul digital necesită o gamă largă de măsuri legislative, administrative și de altă natură, incluzând măsuri de prevenție.

A. Legislație

23. Statele părți ar trebui să revadă, să adopte și să actualizeze legislația națională în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile omului, pentru a se asigura că mediul digital este compatibil cu drepturile prevăzute în Convenția ONU privind drepturile copilului și în Protocoalele Opționale la aceasta. În contextul avansării tehnologice și al dezvoltării practicilor, legislația trebuie să rămână un aspect relevant. Evaluările cu privire la impactul asupra drepturilor copilului trebuie folosite pentru a încorpora drepturile

⁹ Comentariul general nr. 7 (2005), para. 17 și Comentariul general nr. 20 (2016), paragrafele 18 și 20.

¹⁰ Comentariul general nr. 20 (2016), para. 20.

copiilor în legislație, în alocările bugetare și în alte decizii administrative referitoare la mediul digital și să se promoveze utilizarea alor de către organismele publice și companiile legate de mediul digital.¹¹

B. Politici și strategii cuprinzătoare

24. Statele părți ar trebui să se asigure că politicile naționale privind drepturile copilului abordează în mod specific mediul digital și ar trebui să pună în aplicare reglementări, coduri industriale, standarde de proiectare și planuri de acțiune corespunzătoare, care să fie evaluate și actualizate în mod regulat. Astfel de politici naționale ar trebui să vizeze să ofere copiilor posibilitatea de a beneficia de implicarea în mediul digital și să asigure accesul lor în siguranță la acesta.

25. Protecția online a copiilor ar trebui integrată în politicile naționale de protecție a copilului. Statele părți ar trebui să pună în aplicare măsuri care să protejeze copiii împotriva riscurilor, inclusiv agresiunea cibernetică, și împotriva tehnologiilor digitale care facilitează exploatarea sexuală și abuzul sexual online, să asigure investigarea acestor infracțiuni și să ofere remedii și sprijin copiilor care sunt victime. Acestea ar trebui, de asemenea, să răspundă nevoilor copiilor aflați în situații dezavantajoase sau care sunt vulnerabili, inclusiv prin furnizarea de informații pe înțelesul copiilor, care sunt, atunci când este necesar, traduse în limbile relevante ale minorităților.

26. Statele părți ar trebui să asigure funcționarea online a unor mecanisme eficiente de protecție a copilului și a unor politici de protecție, respectând, în același timp, celelalte drepturi ale copiilor, în toate mediile în care copiii accesează mediul digital, care include locuințe, așezăminte educaționale, net-cafenele, centre pentru tineret, biblioteci și așezăminte sanitare și de îngrijire alternativă.

C. Coordonare

27. Pentru a cuprinde toate aspectele presupuse de legătura dintre mediul digital și drepturile copiilor, statele părți ar trebui să identifice un organism guvernamental care să fie împuternicit să coordoneze politicile, linii directoare și programele referitoare la drepturile copiilor la nivelul administrației centrale și locale¹². Un astfel de mecanism național de coordonare ar trebui să implice școlile și sectorul tehnologiei informației și comunicațiilor și să coopereze cu mediul de afaceri, societatea civilă, mediul academic și organizațiile pentru apărarea drepturilor copiilor în ceea ce privește mediul digital la nivel trans-sectorial (la nivel național, regional și local).¹³ Acesta ar trebui să se bazeze pe expertiza tehnologică și de altă natură, care este relevantă, în cadrul și în afara guvernului, după caz, și să fie evaluată în mod independent cu privire la îndeplinirea efectivă a obligațiilor sale.

D. Alocarea resurselor

28. Statele părți ar trebui să mobilizeze, să aloce și să utilizeze resurse publice pentru a pune în aplicare legislația, politicile publice și programele destinate a realiza pe deplin drepturile copiilor în mediul digital și pentru a îmbunătăți incluziunea digitală, care este necesară pentru a aborda impactul tot mai mare al mediului digital asupra vieții copiilor și pentru a promova egalitatea de acces la servicii și conectivitate, respectiv accesibilitatea acestora.¹⁴

¹¹ Comentariul general nr. 5 (2003), para. 45; Comentariul general nr. 14 (2013), para. 99; și Comentariul general nr. 16 (2013), paragrafele 78-81.

¹² Comentariul general nr. 5 (2003), para. 37.

¹³ Ibid., paragrafele 27 și 39.

¹⁴ Comentariul general nr. 19 (2016), para. 21.

29. În cazul în care resursele sunt alocate din mediul de afaceri sau obținute prin cooperare internațională, statele părți ar trebui să se asigure că mandatul propriu, mobilizarea veniturilor, alocările bugetare și cheltuielile nu sunt afectate sau subminate de terți.¹⁵

E. Colectarea datelor și analiza lor

30. Actualizarea regulată a datelor și analizarea lor periodică sunt esențiale pentru înțelegerea implicațiilor mediului digital pentru viața copiilor, evaluarea impactului acestuia asupra drepturilor acestora și evaluarea eficacității intervențiilor statului. Statele părți ar trebui să se asigure că activitatea de colectare a datelor solide și cuprinzătoare dispune de resurse adecvate și că se descompun datele în funcție de vârstă, sex, handicap, localizare geografică, origine etnică și națională și origine socio-economică. Aceste date și analize, inclusiv cele efectuate cu și de către copii, ar trebui să influențeze legislația, politicile publice și practicile și ar trebui să fie disponibile în domeniul public¹⁶. Colectarea de date și analizele referitoare la viața digitală a copiilor trebuie să le respecte confidențialitatea și să îndeplinească cele mai înalte standarde etice.

F. Monitorizarea independentă

31. Statele părți ar trebui să se asigure că mandatele instituțiilor naționale care se ocupă de drepturile omului și ale altor instituții independente corespunzătoare acoperă drepturile copiilor în mediul digital și că acestea sunt în măsură să primească, să investigheze și să soluționeze plângeri din partea copiilor și a reprezentanților acestora¹⁷. În cazul în care există organisme de supraveghere independente pentru a monitoriza activitățile legate de mediul digital, instituțiile naționale pentru drepturile omului ar trebui să colaboreze îndeaproape cu aceste organisme pentru a-și îndeplini în mod eficace mandatul privind drepturile copiilor.¹⁸

G. Diseminarea informațiilor, sensibilizarea și instruirea

32. Statele părți ar trebui să difuzeze informații și să desfășoare campanii de sensibilizare cu privire la drepturile copilului în mediul digital, concentrându-se în special asupra celor ale căror acțiuni au un impact direct sau indirect asupra copiilor. Acestea ar trebui să faciliteze programele educaționale pentru copii, părinți și îngrijitori, publicul larg și decidenții în domeniul politicilor publice pentru a-și spori cunoștințele cu privire la drepturile copiilor în ceea ce privește oportunitățile și riscurile asociate produselor și serviciilor digitale. Astfel de programe ar trebui să includă informații cu privire la modul în care copiii pot beneficia de produse și servicii digitale și își pot dezvolta cunoștințele și competențele digitale, cum să protejeze viața privată a copiilor și să prevină victimizarea, cum să recunoască un copil care este victima unei vătămări comise online sau offline și să reacționeze în mod corespunzător. Aceste programe ar trebui să fie influențate de cercetări și consultări cu copiii, părinții și îngrijitorii.

33. Profesioniștii care lucrează pentru și cu copiii și cu mediul de afaceri, inclusiv cu industria tehnologiei, ar trebui să beneficieze de o formare care să includă modul în care mediul digital afectează drepturile copilului în mai multe contexte, modul în care copiii își exercită drepturile în mediul digital și modul în care accesează și utilizează tehnologiile. Aceștia ar trebui, de asemenea, să beneficieze de formare privind aplicarea standardelor internaționale privind drepturile omului în mediul digital. Statele părți ar trebui să se asigure că profesioniștii din sistemul de educație, de la toate nivelurile, beneficiază de formare inițială și continuă referitoare la mediul digital, pentru dezvoltarea cunoștințelor, abilităților și practicilor.

¹⁵ Ibidem. para. 27 (b).

¹⁶ Comentariul general nr. 5 (2003), paragrafele 48 și 50.

¹⁷ Comentariul general nr. 2 (2002), paragrafele 2 și 7.

¹⁸ Ibid., para. 7.

H. Cooperarea cu societatea civilă

34. Statele părți ar trebui să implice în mod sistematic societatea civilă, inclusiv grupurile conduse de copii și organizațiile neguvernamentale care lucrează în domeniul drepturilor copilului și cele care se ocupă de mediul digital, în dezvoltarea, punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea legilor, politicilor publice, planurilor și programelor referitoare la drepturile copilului. Acestea ar trebui, de asemenea, să se asigure că organizațiile societății civile sunt în măsură să își pună în aplicare activitățile legate de promovarea și protecția drepturilor copiilor în ceea ce privește mediul digital.

I. Drepturile copiilor și mediul de afaceri

35. Atunci când furnizează servicii și produse legate de mediul digital, mediul de afaceri și organizațiile non-profit, afectează drepturile copiilor, în mod direct și indirect. Companiile ar trebui să respecte drepturile copiilor, să prevină și să remedieze abuzul de drepturi în ceea ce privește mediul digital. Statele părți au obligația de a se asigura că astfel de companii îndeplinesc aceste responsabilități.¹⁹

36. Statele părți ar trebui să ia măsuri, inclusiv prin dezvoltarea, monitorizarea, punerea în aplicare și evaluarea legislației, regulamentelor și politicilor publice, pentru a asigura respectarea de către companii a obligațiilor lor de a preveni utilizarea rețelelor sau a serviciilor online în moduri care cauzează sau contribuie la încălcări sau abuzuri ale drepturilor copiilor, inclusiv a drepturilor lor la viață privată și protecție, și pentru a oferi copiilor, părinților și îngrijitorilor remedii prompte și eficiente. De asemenea, acestea ar trebui să încurajeze companiile să furnizeze informații publice și consiliere accesibilă și rapidă pentru a sprijini activitățile digitale sigure și benefice pentru copii.

37. Statele părți au obligația de a proteja copiii împotriva încălcării drepturilor lor de către companii, inclusiv dreptul de a fi protejați de orice formă de violență în mediul digital. Deși este posibil ca aceste companii să nu fie direct implicate în comiterea de acte dăunătoare, ele pot provoca sau contribui la încălcarea dreptului copiilor de a fi protejați împotriva violenței, inclusiv prin proiectarea și funcționarea serviciilor digitale. Statele părți ar trebui să pună în aplicare, să monitorizeze și să aplice legi și regulamente care sunt menite să prevină încălcările dreptului la protecție împotriva violenței, precum și cele care vizează investigarea, soluționarea și remedierea încălcărilor care apar în legătură cu mediul digital.²⁰

38. Statele părți ar trebui să solicite mediului de afaceri să garanteze că drepturile copilului sunt tratate cu toată diligența, în special să efectueze evaluări ale impactului asupra drepturilor copilului și să le comunice publicului, acordându-se o atenție deosebită impactului diferențiat și, uneori, grav al mediului digital asupra copiilor²¹. Acestea ar trebui să ia măsurile corespunzătoare pentru a preveni, monitoriza, investiga și pedepsi încălcările drepturilor copilului de către companii.

39. În plus față de elaborarea legislației și a politicilor publice, statele părți ar trebui să solicite tuturor companiile care afectează drepturile copiilor în ceea ce privește mediul digital să pună în aplicare cadre de reglementare, coduri industriale și condiții de servicii care respectă cele mai înalte standarde de etică, intimitate și siguranță în ceea ce privește proiectarea, dezvoltarea, funcționarea, distribuția și comercializarea produselor și serviciilor lor. Aceasta include companiile care vizează copii, ori au copiii ca utilizatori finali, sau care afectează în orice mod copiii. Statele ar trebui să impună acestor companii să mențină standarde ridicate de transparență și responsabilitate și să le încurajeze să ia măsuri pentru a inova în interesul superior al copilului. Ele ar trebui, de asemenea, să solicite furnizarea de explicații cu privire la condițiile lor de servicii care să fie adecvate vârstei copiilor sau care să se adreseze părinților și îngrijitorilor pentru copiii foarte mici.

¹⁹ Comentariul general nr. 16 (2013), paragrafele 28, 42 și 82.

²⁰ Ibid., para. 60.

²¹ Ibid., paragrafele 50 și 62-65.

J. Publicitate comercială și marketing

40. Mediul digital include companiile care câștigă bani din prelucrarea datelor cu caracter personal pentru a genera plățile accesului sau conținutului, iar astfel de procese afectează în mod intenționat și neintenționat experiențele digitale ale copiilor. Multe dintre aceste procese implică mai mulți parteneri comerciali, creând un lanț de activități comerciale și prelucrare a datelor cu caracter personal care pot duce la încălcări sau abuzuri ale drepturilor copiilor, inclusiv prin caracteristici de proiectare publicitară care anticipează și ghidează acțiunile unui copil către conținut extrem, notificări automate care pot întrerupe somnul sau utilizarea informațiilor personale ori locației unui copil pentru a-l atrage către un conținut potențial dăunător din punct de vedere comercial.

41. Statele părți ar trebui să facă din interesul superior al copilului un aspect primordial atunci când reglementează publicitatea și comercializarea adresate și accesibile copiilor. Sponsorizarea, plasarea de produse și toate celelalte forme de conținut bazat pe comerț ar trebui să se distingă în mod clar de toate celelalte conținuturi și nu ar trebui să perpetueze stereotipurile de gen sau rasiale.

42. Statele părți ar trebui să interzică prin lege crearea de profiluri sau direcționarea copiilor de orice vârstă în scopuri comerciale, pe baza unei înregistrări digitale a caracteristicilor lor reale sau deduse, inclusiv a datelor colective sau de grup care pot furniza informații pentru a crea profiluri pe baza asocierii. Practicile care se bazează pe neuromarketing, analize emoționale, publicitate care inundă și publicitatea în medii de realitate virtuală sau realitatea augmentată pentru a promova produse, aplicații și servicii ar trebui, de asemenea, să fie interzise de la implicarea directă sau indirectă a copiilor.

K. Accesul la justiție și remedierea

43. Copiii se confruntă cu provocări deosebite în ceea ce privește accesul la justiție în ceea ce privește mediul digital, din mai multe motive. Astfel de provocări apar din cauza lipsei de legislație care să aplice sancțiuni privind încălcarea drepturilor copiilor în special în ceea ce privește mediul digital, dificultățile în obținerea de probe ori în identificarea autorilor, sau din cauza faptului că copiii și părinții sau îngrijitorii acestora nu își cunosc drepturile sau ce constituie o încălcare sau un abuz al drepturilor lor în mediul digital, printre alți factori. Pot apărea provocări suplimentare când copiii sunt obligați să dezvăluie activități online sensibile ori private, sau când le este teamă de represalii din partea colegilor sau de excluziune socială.

44. Statele părți ar trebui să se asigure că toate mecanismele judiciare și nejudiciare adecvate și eficiente de remediere pentru încălcarea drepturilor copiilor legate de mediul digital sunt larg cunoscute și ușor accesibile tuturor copiilor și reprezentanților acestora. Mecanismele de reclamare ar trebui să fie gratuite, sigure, confidențiale, să ofere răspunsuri rapide, să fie prietenoase cu copii și disponibile în formate accesibile. Statele părți ar trebui, de asemenea, să prevadă posibilitatea de plângeri colective, inclusiv acțiuni comune și litigii de interes public, precum și asistență juridică sau de altă natură adecvată, inclusiv prin intermediul serviciilor specializate, pentru copiii ale căror drepturi au fost încălcate în sau prin intermediul mediului digital.

45. Statele părți ar trebui să stabilească, să coordoneze, să monitorizeze și să evalueze periodic cadrul de sesizare a unor astfel de cazuri și să acorde un sprijin eficace copiilor care sunt victime²². Cadrele ar trebui să includă măsuri pentru identificarea, terapia și îngrijirea ulterioară a copiilor care sunt victime, precum și reintegrarea socială a acestora. Formarea privind identificarea copiilor care sunt victime ar trebui inclusă în mecanismele de sesizare, inclusiv pentru furnizorii de servicii digitale. Măsurile într-un astfel de cadru ar trebui să cuprindă acțiuni multiple și să fie prietenoase cu copiii, pentru a preveni revictimizarea și victimizarea secundară a unui copil în timpul anchetei și judecății. Acest

²² Comentariul general nr. 21 (2017), para. 22. A se vedea, de asemenea, anexa la Rezoluția 60/147 a Adunării Generale a ONU.

lucru poate necesita protecții specializate pentru confidențialitate și pentru a remedia vătămările asociate mediului digital.

46. Repararea adecvată include restituirea, despăgubirea și satisfacția și poate necesita scuze, corectarea, eliminarea conținutului ilegal, accesul la servicii de recuperare psihologică sau alte măsuri²³. În ceea ce privește încălcările mediului digital, mecanismele de remediere ar trebui să țină seama de vulnerabilitatea copiilor și de necesitatea de a bloca rapid daunele în curs și viitoare. Statele părți ar trebui să garanteze nerepetarea încălcărilor, inclusiv prin reforma legilor și politicilor relevante și prin punerea efectivă în aplicare a acestora.

47. Tehnologiile digitale aduc o complexitate suplimentară investigării și urmării penale a infracțiunilor împotriva copiilor, care pot trece de frontierele naționale. Statele părți ar trebui să abordeze modalitățile în care utilizarea tehnologiilor digitale poate facilita sau împiedica investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor împotriva copiilor și să ia toate măsurile preventive, de aplicare și de remediere disponibile, inclusiv în cooperare cu parteneri internaționali. Acestea ar trebui să ofere formare specializată polițiștilor, procurorilor și judecătorilor în ceea ce privește încălcările drepturilor copilului asociate în mod specific cu mediul digital, inclusiv prin cooperare internațională.

48. Copiii se pot confrunta cu dificultăți deosebite în obținerea unor remedii atunci când drepturile lor au fost încălcate în mediul digital de către companii, în special când este vorba de acțiuni la nivel global²⁴. Statele părți ar trebui să ia în considerare măsuri de respectare, protecție și realizare a drepturilor copiilor în contextul activităților extrateritoriale ale companiilor, cu condiția să existe o legătură rezonabilă între stat și conduita în cauză. Statele ar trebui să se asigure că acele companii oferă mecanisme eficiente de soluționare a plângerilor; astfel de mecanisme nu ar trebui să împiedice accesul copiilor la căile de remediere statale. Statele ar trebui, de asemenea, să se asigure că agențiile cu competențe de supraveghere relevante pentru drepturile copiilor, cum ar fi cele legate de sănătate și siguranță, protecția datelor și drepturile consumatorilor, educație, publicitate și marketing, investighează plângerile și oferă modalități de remediere adecvate pentru încălcări sau abuzuri ale drepturilor copiilor în mediul digital.²⁵

49. Statele părți ar trebui să furnizeze copiilor informații adecvate vârstei și într-un limbaj prietenos cu privire la drepturile lor și la mecanismele de reclamație, la serviciile și remediile de care dispun în cazurile în care sunt încălcate sau abuzate drepturile lor în ceea ce privește mediul digital. Aceste informații ar trebui, de asemenea, să fie furnizate părinților, îngrijitorilor și profesioniștilor care lucrează cu și pentru copii.

VI. Drepturile și libertățile civile

A. Accesul la informații

50. Mediul digital oferă copiilor o oportunitate unică de a-și realiza dreptul de acces la informații. În această privință, mediile de informare și comunicare, inclusiv conținutul digital și online, îndeplinesc o funcție importantă²⁶. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii au acces la informații în mediul digital și că exercitarea acestui drept este restricționată numai atunci când acestea este prevăzută de lege și sunt necesare în scopurile prevăzute la articolul 13 din Convenție.

51. Statele părți ar trebui să furnizeze și să sprijine crearea unui conținut digital adecvat vârstei copiilor, în conformitate cu capacitățile lor în evoluție, și să se asigure că copiii au acces la o mare diversitate de informații, inclusiv la informații deținute de organismele publice, despre cultură, sport, arte, sănătate, afaceri civile și politice și drepturile copiilor.

²³ Comentariul general nr. 5 (2003), para. 24.

²⁴ Comentariul general nr. 16 (2013), paragrafele 66–67.

²⁵ Ibid., paragrafele 30 și 43.

²⁶ Comentariu general nr. 7 (2005), para. 35 și Comentariul general nr. 20 (2016), para. 47.

52. Statele părți ar trebui să încurajeze producerea și difuzarea unui astfel de conținut utilizând formate multiple și dintr-o multitudine de surse naționale și internaționale, inclusiv mass-media, radiodifuzori, muzee, biblioteci și organizații educaționale, științifice și culturale. Acestea ar trebui să depună eforturi în special pentru a spori furnizarea de conținut divers, accesibil și benefic pentru copiii cu dizabilități și copiii care aparțin grupurilor etnice, lingvistice, indigene și alte grupuri minoritare. Capacitatea de a accesa informații relevante, în limbile pe care copiii le înțeleg, poate avea un impact pozitiv semnificativ asupra egalității.²⁷

53. Statele părți ar trebui să se asigure că toți copiii sunt informați și pot găsi cu ușurință informații diverse și de bună calitate online, inclusiv conținut independent de interesele comerciale sau politice. Acestea ar trebui să se asigure că filtrarea automată a căutării și a informațiilor, inclusiv a sistemelor de recomandare, nu acordă prioritate conținutului plătit cu o motivație comercială sau politică față de opțiunile copiilor.

54. Mediul digital poate include informații stereotipe de gen, discriminatorii, rasiste, violente, pornografice și de exploatare, precum și povești false, dezinformare, informare greșită și informații care încurajează copiii să se angajeze în activități ilegale sau dăunătoare. Aceste informații pot proveni din mai multe surse, inclusiv de la alți utilizatori, creatori de conținut comercial, infractori sexuali sau grupuri armate considerate drept teroriste sau de extremă violență. Statele părți ar trebui să protejeze copiii de conținut dăunător și nedemn de încredere și să se asigure că companiile relevante și alți furnizori de conținut digital elaborează și pun în aplicare îndrumări pentru a permite copiilor să aibă acces în siguranță la conținut divers, recunoscând drepturile copiilor la informare și libertatea de exprimare, în timp ce îi protejează de astfel de materiale dăunătoare, în conformitate cu drepturile și capacitățile lor în evoluție²⁸. Orice restricții privind funcționarea oricăror sisteme de diseminare a informațiilor bazate pe internet, electronice sau de altă natură ar trebui să fie în conformitate cu articolul 13 din Convenție²⁹. Statele părți nu ar trebui să obstrucționeze sau să permită în mod intenționat altor actori să obstrucționeze furnizarea de energie electrică, de rețele celulare sau de conectivitate la internet în orice zonă geografică, parțială sau în ansamblu, ceea ce poate avea ca efect împiedicarea accesului unui copil la informații și comunicare.

55. Statele părți ar trebui să încurajeze furnizorii de servicii digitale utilizate de copii să aplice etichetarea concisă și inteligibilă a conținutului, de exemplu în ceea ce privește conținutul de încredere sau adecvat vârstei. Acestea ar trebui, de asemenea, să încurajeze furnizarea de îndrumări, formare, materiale educaționale și mecanisme de sesizare care să fie accesibile pentru copii, părinți și îngrijitori, educatori și grupuri profesionale relevante³⁰. Sistemele bazate pe vârstă sau pe conținut concepute pentru a proteja copiii de conținutul nepotrivit pentru vârstă ar trebui să fie în concordanță cu principiul minimizării datelor.

56. Statele părți ar trebui să se asigure că furnizorii de servicii digitale respectă îndrumările, standardele și codurile³¹ relevante și aplică norme legale, necesare și proporționale de moderare a conținutului. Controalele conținutului, sistemele de filtrare școlară și alte tehnologii orientate spre siguranță nu ar trebui utilizate pentru a restricționa accesul copiilor la informații în mediul digital; acestea ar trebui utilizate numai pentru a preveni fluxul de materiale dăunătoare pentru copii. Moderarea conținutului și controalele de conținut ar trebui să fie echilibrate cu dreptul la protecție împotriva încălcărilor altor drepturi ale copiilor, în special a drepturilor acestora la libertatea de exprimare și la intimitate.

57. Codurile profesionale de conduită stabilite de noua medie și de alte organizații relevante ar trebui să includă ghiduri cu privire la modul de sesizare când există riscuri și oportunități digitale legate de copii. Atunci când se fac sesizări nu ar trebui să se strângă date despre identitatea copiilor care sunt victime și supraviețuitori, ceea ce este în conformitate cu standardele internaționale privind drepturile omului.

²⁷ Comentariul general nr. 17 (2013), para. 46; și Comentariul general nr. 20 (2016), paragrafele 47-48.

²⁸ Comentariul general nr. 16 (2013), para. 58; și Comentariul general nr. 7 (2005), para. 35.

²⁹ Comitetul pentru Drepturile Omului, Comentariul general nr. 34 (2011), para. 43.

³⁰ Comentariu general nr. 16 (2013), para. 19 și 59.

³¹ Ibid., paragrafele 58 și 61.

B. Libertatea de exprimare

58. Dreptul copiilor la libertatea de exprimare include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, utilizând orice mijloace de informare la alegere. Copiii au raportat³² că mediul digital a oferit un domeniu de aplicare semnificativ pentru a-și exprima ideile, opiniile și viziunile politice. Pentru copiii defavorizați sau vulnerabili, interacțiunea - facilitată de tehnologie - cu alte persoane care își împărtășesc experiențele îi poate ajuta să se exprime.

59. Orice restricții privind dreptul copiilor la libertatea de exprimare în mediul digital, cum ar fi filtrele, inclusiv măsurile de siguranță, ar trebui să fie legale, necesare și proporționale. Justificarea acestor restricții ar trebui să fie transparentă și comunicată copiilor într-un limbaj adecvat vârstei. Statele părți ar trebui să ofere copiilor oportunități de informare și formare cu privire la modul de exercitare efectivă a acestui drept, în special modul de creare și distribuire a conținutului digital în condiții de siguranță, respectând în același timp drepturile și demnitatea altora și fără a încălca legislația, cum ar fi incitarea la ură și violență.

60. Atunci când copiii își exprimă opiniile și viziunile ori identitățile politice sau de altă natură în mediul digital, ei își pot atrage critici, ostilitate, amenințări sau sancțiuni. Statele părți ar trebui să protejeze copiii împotriva agresivității cibernetice și a amenințărilor, a cenzurii, a încălcărilor securității datelor și a supravegherii digitale. Copiii nu trebuie să fie urmăriți penal pentru că și-au exprimat opiniile în mediul digital, cu excepția cazului în care încalcă restricțiile prevăzute de legislația penală care sunt compatibile cu articolul 13 din Convenție.

61. Având în vedere existența motivațiilor comerciale și politice de promovare a unor anumite opinii mondiale, Statele părți ar trebui să se asigure că utilizarea proceselor automatizate de filtrare a informațiilor, de profilare, de marketing și de luare a deciziilor nu înlocuiesc, nu manipulează sau nu interferează cu capacitatea copiilor de a-și forma și exprima opiniile în mediul digital.

C. Libertatea de gândire, conștiință și religie

62. Statele părți ar trebui să respecte dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie în mediul digital. Comitetul încurajează statele părți să introducă sau să actualizeze reglementările privind protecția datelor și standardele de proiectare a unor sisteme care identifică, definesc și interzic practicile ce manipulează sau interferează cu dreptul copiilor la libertatea de gândire și de credință în mediul digital, de exemplu prin analize emoționale sau deducții. Sistemele automate pot fi utilizate pentru a face deducții despre starea interioară a unui copil. Statele ar trebui să se asigure că sistemele automate sau sistemele de filtrare a informațiilor nu sunt utilizate pentru a afecta sau influența comportamentul ori emoțiile copiilor sau pentru a limita oportunitățile ori dezvoltarea acestora.

63. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii nu sunt penalizați pentru religia sau convingerile lor sau că oportunitățile lor viitoare sunt restricționate în orice alt mod. Exercițarea dreptului copiilor de a-și manifesta religia sau convingerile în mediul digital poate fi supusă numai limitărilor legale, necesare și proporționale.

D. Libertatea de asociere și de întrunire pașnică

64. Mediul digital poate permite copiilor să își formeze identitățile sociale, religioase, culturale, etnice, sexuale și politice și să participe în comunitățile asociate și în spațiile publice pentru discuții, schimb cultural, coeziune socială și diversitate³³. Copiii au declarat

³² „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 16.

³³ Comentariul general nr. 17 (2013), para. 21; și Comentariul general nr. 20 (2016), paragrafele 44-45.

că mediul digital le-a oferit oportunități apreciate de a se întâlni, de a face schimb și de a discuta cu colegii, factorii de decizie și alte persoane care le împărtășeau interesele.³⁴

65. Statele părți ar trebui să se asigure că legile, regulamentele și politicile lor publice protejează dreptul copiilor de a participa la organizații care funcționează parțial sau exclusiv în mediul digital. Nu pot fi impuse restricții privind exercitarea de către copii a dreptului lor la libertatea de asociere și de întrunire pașnică în mediul digital, altele decât cele legale, necesare și proporționale³⁵. O astfel de participare nu trebuie să aibă consecințe negative asupra acestor copii, cum ar fi excluderea din școală, restricționarea sau privarea de oportunități viitoare sau crearea unui profil de către poliție. O astfel de participare ar trebui să fie sigură, privată și lipsită de supraveghere de către entități publice sau private.

66. Vizibilitatea publică și oportunitățile de colaborare în rețea în mediul digital pot sprijini, de asemenea, activismul la copii și pot capacita copiii să fie susținători ai drepturilor omului. Comitetul recunoaște că mediul digital permite copiilor, inclusiv copiilor apărători ai drepturilor omului, precum și copiilor puși în situații vulnerabile să comunice între ei, să se sfătuiască cu privire la drepturile lor și să formeze asociații. Statele părți ar trebui să le sprijine, inclusiv prin facilitarea creării de spații digitale specifice și să asigure siguranța acestora.

E. Dreptul la viață privată

67. Viața privată este vitală pentru libertatea de a lua decizii, demnitatea și siguranța copiilor și pentru exercitarea drepturilor acestora. Datele cu caracter personal ale copiilor sunt prelucrate pentru a le oferi beneficii educaționale, de sănătate și alte beneficii. Pot apărea amenințări la adresa vieții private a copiilor ca urmare a colectării și prelucrării datelor de către instituțiile publice, companii și alte organizații, precum și prin activități infracționale precum furtul de identitate. Amenințările pot apărea, de asemenea, din activitățile proprii ale copiilor și din activitățile membrilor familiei, ale colegilor sau ale altor persoane, de exemplu, din partea părinților care distribuie fotografii online sau a unui străin care împărtășește informații despre un copil.

68. Datele pot include, printre altele, informații despre identitatea, activitățile, locația, comunicarea, emoțiile, sănătatea și relațiile copiilor. Anumite combinații de date cu caracter personal, inclusiv date biometrice, pot identifica în mod unic un copil. Practicile digitale, cum ar fi prelucrarea automatizată a datelor, crearea de profile, direcționarea comportamentală, verificarea obligatorie a identității, filtrarea informațiilor și supravegherea în masă au devenit o rutină. Astfel de practici pot duce la ingerință arbitrară sau ilegală în dreptul la viață privată al copiilor; ele pot avea consecințe negative asupra copiilor, care pot continua să îi afecteze în etapele ulterioare ale vieții lor.

69. Ingerința în viața privată a unui copil este permisă numai dacă nu este nici arbitrară, nici ilegală. Prin urmare, orice astfel de ingerință ar trebui să fie prevăzută de lege, menită să servească unui scop legitim, să respecte principiul minimizării datelor, să fie proporțională și să fie concepută pentru a respecta interesul superior al copilului și nu trebuie să intre în conflict cu dispozițiile, scopurile sau obiectivele Convenției.

70. Statele părți ar trebui să ia măsuri legislative, administrative și de altă natură pentru a se asigura că viața privată a copiilor este respectată și protejată de toate organizațiile și în toate mediile care prelucrează datele lor. Legislația ar trebui să includă garanții solide, transparență, supraveghere independentă și acces la remedii. Statele părți ar trebui să solicite sisteme de protejare a vieții private încă din faza de proiectare pentru produsele și serviciile digitale care afectează copiii. Acestea ar trebui să revadă în mod regulat legislația privind viața privată și protecția datelor și să se asigure că procedurile și practicile previn încălcările deliberate sau accidentale ale vieții private a copiilor. În cazul în care criptarea este considerată un mijloc adecvat, statele părți ar trebui să ia în considerare măsuri adecvate care să permită detectarea și raportarea exploatării sexuale și a abuzurilor asupra

³⁴ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 20.

³⁵ Comitetul pentru Drepturile Omului, Comentariul general nr. 37 (2020), paragrafele 6 și 34.

copiilor sau a materialelor de abuz sexual asupra copiilor. Aceste măsuri trebuie să fie strict limitate în conformitate cu principiile legalității, necesității și proporționalității.

71. În cazul în care se solicită consimțământul pentru prelucrarea datelor unui copil, statele părți ar trebui să se asigure că consimțământul este informat și dat în mod liber de către copil sau, în funcție de vârsta și capacitatea în evoluție a copilului, de către părinte sau îngrijitor și obținute înainte de prelucrarea acestor date. În cazul în care consimțământul propriu al unui copil este considerat insuficient și este necesar consimțământul părinților pentru a prelucra datele cu caracter personal ale unui copil, statele părți ar trebui să solicite organizațiilor care prelucrează astfel de date să verifice dacă consimțământul este informat, în cunoștință de cauză și dat de părintele sau îngrijitorul copilului.

72. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii și părinții sau îngrijitorii acestora pot accesa cu ușurință datele stocate, rectifica datele inexacte sau depășite și pot șterge datele stocate ilegal sau inutil de către autoritățile publice, de persoane fizice sau de alte organisme, sub rezerva unor limitări rezonabile și legale³⁶. Acestea ar trebui să asigure, de asemenea, dreptul copiilor de a-și retrage consimțământul și de a se opune prelucrării datelor cu caracter personal în cazul în care operatorul de date nu demonstrează motive legitime și întemeiate pentru prelucrare. De asemenea, acestea ar trebui să furnizeze informații copiilor, părinților și îngrijitorilor cu privire la astfel de aspecte, într-un limbaj prietenos pentru copii și în formate accesibile.

73. Datele cu caracter personal ale copiilor ar trebui să fie accesibile numai autorităților, organizațiilor și persoanelor desemnate în temeiul legii pentru a le prelucra în conformitate cu garanții adecvate, cum ar fi audit periodic și măsurile de responsabilizare.³⁷ Datele copiilor colectate în scopuri definite, în orice cadru, inclusiv cazierile judiciare digitalizate, ar trebui protejate și destinate exclusive acestor scopuri și nu ar trebui păstrate în mod ilegal ori inutil sau să fie utilizate în alte scopuri. În cazul în care informațiile sunt furnizate într-un singur cadru și ar putea aduce beneficii în mod legitim copilului prin utilizarea lor într-un alt cadru, de exemplu, date introduse în sistemul de învățământ primar și folosite în sistemul de învățământ terțiar, utilizarea acestor date ar trebui să fie transparentă, responsabilă și condiționată de consimțământul copilului, al părintelui sau al îngrijitorului, după caz.

74. Legislația și măsurile privind confidențialitatea și protecția datelor nu ar trebui să limiteze în mod arbitrar alte drepturi ale copiilor, cum ar fi dreptul acestora la libertatea de exprimare sau de protecție. Statele părți ar trebui să se asigure că legislația privind protecția datelor respectă viața privată a copiilor și datele cu caracter personal în ceea ce privește mediul digital. Prin inovarea tehnologică continuă, domeniul de aplicare al mediului digital se extinde pentru a include tot mai multe servicii și produse, cum ar fi hainele și jucăriile. Pe măsură ce mediile frecventate de copii asigură „conectarea” acestora, prin utilizarea senzorilor integrați conectați la sisteme automate, statele părți ar trebui să se asigure că produsele și serviciile care contribuie la astfel de medii sunt supuse unei protecții sănătoase a datelor și altor reglementări și standarde de confidențialitate. Aceasta include mediile publice, cum ar fi străzile, școlile, bibliotecile, locurile de sport și de divertisment și spațiile de afaceri, inclusiv magazinele și cinematografele, precum și casa.

75. Orice supraveghere digitală a copiilor, împreună cu orice prelucrare automatizată asociată a datelor cu caracter personal, ar trebui să respecte dreptul copilului la viață privată și nu ar trebui să se desfășoare în mod regulat, să fie discriminatorie sau fără cunoștința copilului sau, în cazul copiilor foarte mici, fără cunoștința părintelui sau îngrijitorului lor; și nici nu ar trebui să aibă loc fără dreptul de a se opune unei astfel de supravegheri, în medii comerciale și educaționale și de îngrijire, și ar trebui să se ia întotdeauna în considerare cele mai puține mijloace intruzive de viață disponibile pentru a îndeplini scopul dorit.

76. Mediul digital prezintă probleme speciale pentru părinți și îngrijitori în ceea ce privește respectarea dreptului copiilor la viață privată. Tehnologiile care monitorizează activitățile online din motive de siguranță, ar fi dispozitivele și serviciile de urmărire, dacă nu sunt implementate cu atenție, pot împiedica un copil să acceseze o linie telefonică de asistență

³⁶ Comitetul pentru Drepturile Omului, Comentariul general nr. 16 (1988), para. 10.

³⁷ Ibid.; și Comitetul pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 20 (2016), para. 46.

sau să caute informații sensibile. Statele părți ar trebui să consilieze copiii, părinții și îngrijitorii și publicul cu privire la importanța dreptului copilului la viață privată și cu privire la modul în care propriile practici pot amenința acest drept. De asemenea, aceștia ar trebui să fie informați cu privire la practicile prin care pot respecta și proteja viața privată a copiilor în raport cu mediul digital, menținându-i în același timp în siguranță. Monitorizarea activității digitale din partea părinților și a îngrijitorilor ar trebui să fie proporțională și în conformitate cu capacitățile în evoluție ale copilului.

77. Mulți copii folosesc avatare sau pseudonime online care le protejează identitatea, iar astfel de practici pot fi importante în protejarea vieții private a copiilor. Statele părți ar trebui să solicite încă din faza de proiectare o abordare care să permită siguranța și protecția vieții private inclusiv prin anonim, dar să se asigure în același timp că practicile anonime nu sunt utilizate în mod curent pentru a ascunde comportamentele dăunătoare sau ilegale, cum ar fi agresiunea cibernetică, discursul urii sau exploatarea ori abuzul sexual. Protejarea vieții private a unui copil în mediul digital poate fi vitală în situațiile în care părinții sau îngrijitorii înșiși reprezintă o amenințare la adresa siguranței copilului sau în care aceștia sunt în conflict cu privire la îngrijirea copilului. Astfel de cazuri pot necesita intervenții suplimentare, precum și consiliere familială sau alte servicii, pentru a proteja dreptul copilului la viață privată.

78. Furnizorii de servicii de prevenire sau consiliere pentru copiii din mediul digital ar trebui să fie scutiți de orice cerință pentru ca un copil utilizator să obțină consimțământul părinților pentru a avea acces la astfel de servicii³⁸. Astfel de servicii ar trebui să fie supuse unor standarde înalte de confidențialitate și de protecție a copilului.

F. Înregistrarea nașterii și dreptul la identitate

79. Statele părți ar trebui să promoveze utilizarea sistemelor de identificare digitală care să permită tuturor nou-născuților să aibă nașterea înregistrată și recunoscută oficial de către autoritățile naționale, pentru a facilita accesul la servicii, inclusiv la cele de sănătate, educație și ajutor social. Lipsa înregistrării nașterii facilitează încălcarea drepturilor copiilor prevăzute de Convenție și de Protocoalele Opționale la aceasta. Statele părți ar trebui să utilizeze tehnologii actualizate, inclusiv unități mobile de înregistrare, pentru a asigura accesul la înregistrarea nașterilor, în special pentru copiii din teritoriile izolate, copiii refugiați și migranți, copiii aflați în situații de risc și de marginalizare, și care să cuprindă și copiii născuți înainte de introducerea sistemelor de identificare digitală. Pentru ca astfel de sisteme să fie în beneficiul copiilor, Statele ar trebui să desfășoare campanii de sensibilizare, să instituie mecanisme de monitorizare, să promoveze implicarea comunității și să asigure o coordonare eficace între diferiții actori, inclusiv ofițeri de stare civilă, judecători, notari, funcționari din domeniul sănătății și al agențiilor de protecție a copilului. Acestea ar trebui, de asemenea, să se asigure că există un cadru solid privind confidențialitatea și protecția datelor.

VII. Violența împotriva copiilor

80. Mediul digital poate deschide noi modalități de a comite violență împotriva copiilor, prin facilitarea situațiilor în care copiii se confruntă cu violența și/sau pot fi influențați să facă rău lor sau altora. Crizele, cum ar fi pandemiile, pot duce la un risc crescut de vătămare online, având în vedere că copiii petrec mai mult timp pe platforme virtuale în aceste circumstanțe.

81. Infractorii sexuali pot utiliza tehnologii digitale pentru a solicita copiilor participarea în scopuri sexuale și pentru a participa la abuzul sexual online asupra copiilor, de exemplu, prin streaming video live, producerea și distribuirea de materiale cu abuz sexual asupra copiilor și prin șantaj sexual. Formele de violență, exploatarea sexuală și abuz sexual facilitate digital pot fi, de asemenea, comise în cercul de încredere al copilului, de familie ori prieteni sau, pentru adolescenți, de către parteneri intimi, și pot include agresiunea

³⁸ Comentariul general nr. 20 (2016), para. 60.

cibernetică, inclusiv bullying și amenințările la reputația lor, crearea fără consimțământ de texte sau imagini sexualizate, distribuirea acestora fără consimțământ chiar și atunci când conținutul este generat de persoana în cauză în urma unei solicitări și/sau prin constrângere, precum și promovarea comportamentelor de autolezare, cum ar fi tăierea, comportamentul suicidar sau tulburările de alimentație. În cazul în care copiii au întreprins astfel de acțiuni, Statele părți ar trebui să urmărească ori de câte ori este posibil abordări preventive, protective și de justiție restaurativă pentru copiii implicați.³⁹

82. Statele părți ar trebui să ia măsuri legislative și administrative pentru a proteja copiii de violența din mediul digital, inclusiv revederea, actualizarea și punerea în aplicare periodică a unor solide cadre legislative, de reglementare și instituționale care protejează copiii împotriva riscurilor cunoscute, dar și a celor neprevăzute, ale tuturor formelor de violență în mediul digital. Printre aceste riscuri se numără violența fizică sau psihică, vătămarea sau abuzul, neglijarea sau maltratarea, exploatarea și abuzul, inclusiv exploatarea sexuală și abuzul sexual, traficul de copii, violența bazată pe gen, agresiunea cibernetică, atacurile cibernetice și războiul informațional. Statele părți ar trebui să pună în aplicare măsuri de siguranță și de protecție în conformitate cu capacitățile în evoluție ale copiilor.

83. Mediul digital poate deschide noi modalități pentru grupurile nestatale, inclusiv grupurile armate cunoscute ca teroriste sau de extremă violență, de a recruta și exploata copii pentru a se angaja sau a participa la violențe. Statele părți ar trebui să se asigure că legislația interzice recrutarea copiilor de către grupuri teroriste sau de extremă violență. Copiii acuzați de infracțiuni în acest context ar trebui tratați în primul rând ca victime, dar, dacă sunt acuzați, ar trebui să se aplice regulile de justiție pentru minori.

VIII. Mediul familial și îngrijirea alternativă

84. Mulți părinți și îngrijitori au nevoie de sprijin pentru a dezvolta capacitatea de înțelegere tehnologică și abilitățile necesare pentru a asista copiii în ceea ce privește mediul digital. Statele părți ar trebui să se asigure că părinții și îngrijitorii au oportunități de a dobândi cunoștințe digitale, de a învăța cum tehnologia poate sprijini drepturile copiilor și de a recunoaște un copil care este victima unei vătămări online și să reacționeze în mod corespunzător. O atenție deosebită trebuie acordată părinților și îngrijitorilor copiilor aflați în situații dezavantajate sau vulnerabile.

85. În sprijinirea și îndrumarea părinților și a îngrijitorilor în ceea ce privește mediul digital, Statele părți ar trebui să promoveze conștientizarea pentru a respecta autonomia crescândă a copiilor și nevoia de confidențialitate, în conformitate cu capacitățile lor în evoluție. Statele părți ar trebui să ia în considerare faptul că adesea copiii îmbrățișează și experimentează oportunități digitale și se pot confrunta cu riscuri, chiar la o vârstă mai mică decât pot anticipa părinții și îngrijitorii. Unii copii au declarat că doresc mai mult sprijin și încurajare în activitățile lor digitale, în special în cazul în care au perceput abordarea părinților și a îngrijitorilor ca fiind punitivă, prea restrictivă sau neadaptată la capacitățile lor în evoluție.⁴⁰

86. Statele părți ar trebui să țină seama de faptul că sprijinul și îndrumarea oferite părinților și îngrijitorilor ar trebui să se bazeze pe înțelegerea specificității și unicității relațiilor părinte-copil. O astfel de îndrumare ar trebui să sprijine părinții în menținerea unui echilibru adecvat între, pe de o parte, protecția copilului și autonomia sa în dezvoltare, bazată pe empatie și respect reciproc, pe de altă parte interdicțiile sau controlul din partea lor. Pentru a ajuta părinții și îngrijitorii să mențină un echilibru între responsabilitățile părintești și drepturile copilului, ar trebui ca interesul superior al copilului și luarea în considerare a capacităților în evoluție ale copilului să constituie principii directoare. Îndrumările către părinți și îngrijitori ar trebui să încurajeze activitățile sociale, creative și de învățare ale copiilor în mediul digital, dar să sublinieze faptul că utilizarea tehnologiilor digitale nu ar trebui să înlocuiască interacțiunile directe între copii înșiși, respectiv între copii și părinți sau îngrijitori.

³⁹ Comentariul General nr. 24 (2019), para. 101; și CRC/C/156, para. 71.

⁴⁰ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 30.

87. Este important ca copiii separați de familiile lor să aibă acces la tehnologii digitale⁴¹. Dovezile au arătat că tehnologiile digitale sunt benefice pentru menținerea relațiilor de familie, de exemplu, în cazurile de separare a părinților, atunci când copiii sunt plasați în îngrijire alternativă, în scopul stabilirii relațiilor dintre copii și viitorii părinți adoptivi și în reunirea copiilor cu familiile lor în situații de criză umanitară. Prin urmare, în contextul familiilor separate, statele părți ar trebui să sprijine accesul copiilor și al părinților lor la servicii digitale, pentru îngrijitori sau alte persoane relevante, ținând seama de siguranța și interesul superior al copilului.

88. Măsurile luate pentru a spori incluziunea digitală ar trebui să fie echilibrate de necesitatea de a proteja copiii în cazurile în care pot fi puși în pericol de părinții sau alți membri ai familiei sau îngrijitori, prezenți fizic sau aflați la distanță. Statele părți ar trebui să considere că astfel de riscuri pot fi activate prin proiectarea și utilizarea tehnologiilor digitale, de exemplu, prin dezvăluirea locației copilului către un potențial agresor. Ca urmare a recunoașterii acestor riscuri, Statele ar trebui să solicite o abordare care să integreze încă din faza de proiectare siguranța și protecția vieții private și să se asigure că părinții și îngrijitorii sunt pe deplin conștienți de riscurile și strategiile disponibile pentru sprijinirea și protejarea copiilor.

IX. Copiii cu dizabilități

89. Mediul digital deschide noi căi pentru copiii cu dizabilități de a se angaja în relații sociale cu colegii lor, de a accesa informații și de a participa la procesele decizionale publice. Statele părți ar trebui să urmeze aceste căi și să ia măsuri pentru a preveni crearea de noi bariere și pentru a elimina barierele existente cu care se confruntă copiii cu dizabilități în ceea ce privește mediul digital.

90. Copiii cu diferite tipuri de dizabilități, inclusiv dizabilitățile fizice, intelectuale, psihosociale, auditive și vizuale, se confruntă cu diferite bariere în ceea ce privește accesul la mediul digital, cum ar fi conținutul în formate inaccesibile, accesul limitat la tehnologii de asistență accesibile acasă, la școală și în comunitate și interzicerea utilizării dispozitivelor digitale în școli, unități de sănătate și alte medii. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii cu dizabilități au acces la conținut în formate accesibile și elimină politicile care au un impact discriminatoriu asupra acestor copii. Acestea ar trebui să asigure accesul la tehnologii de asistență la prețuri accesibile, acolo unde este necesar, în special pentru copiii cu dizabilități care trăiesc în sărăcie, și să desfășoare campanii de sensibilizare, instruire și resurse pentru copiii cu dizabilități, familiile acestora și personalul din medii educaționale și din alte medii relevante, astfel încât aceștia să aibă suficiente cunoștințe și competențe pentru a utiliza tehnologiile digitale în mod efectiv.

91. Statele părți ar trebui să promoveze inovații tehnologice care să răspundă cerințelor copiilor cu diferite tipuri de dizabilități și să se asigure că produsele și serviciile digitale sunt concepute pentru accesibilitate universală, astfel încât să poată fi utilizate de toți copiii fără excepție și fără a fi nevoie de adaptare. Copiii cu dizabilități ar trebui să fie implicați în elaborarea și furnizarea de politici publice, produse și servicii care afectează realizarea drepturilor lor în mediul digital.

92. Copiii cu dizabilități pot fi mai expuși la riscuri, inclusiv la agresiune cibernetică și exploatare sexuală și abuz sexual în mediul digital. Statele părți ar trebui să identifice și să abordeze riscurile cu care se confruntă copiii cu dizabilități, luând măsuri pentru a se asigura că mediul digital este sigur pentru aceștia, contracarând în același timp vătămările cu care se confruntă copiii cu dizabilități care ar putea duce la supraprotecție sau excludere. Informațiile privind siguranța, strategiile de protecție și informațiile publice, serviciile și forumurile referitoare la mediul digital ar trebui furnizate în formate accesibile.

⁴¹ Comentariul general nr. 21 (2017), para. 35.

X. Sănătate și bunăstare

93. Tehnologiile digitale pot facilita accesul la servicii și informații din domeniul sănătății și pot îmbunătăți serviciile de diagnostic și tratament pentru sănătatea fizică și psihică și pentru și alimentația mamei, nou-născutului, copilului și adolescentului. Ele oferă, de asemenea, oportunități semnificative pentru a ajunge la copiii dezavantajați ori vulnerabili sau în comunități îndepărtate. În situații de urgență publică sau în situații de sănătate sau de criză umanitară, accesul la servicii de sănătate și informații prin intermediul tehnologiilor digitale poate deveni singura opțiune.

94. Copiii au declarat că au apreciat căutarea online a informațiilor și a sprijinului privind sănătatea și bunăstarea, inclusiv în ceea ce privește sănătatea fizică, mentală și sexuală și reproductivă, pubertatea, sexualitatea și concepția⁴². Adolescenții doreau în special accesul online la servicii gratuite, confidentiale, adecvate vârstei și nediscriminatorii la sănătate mintală și de sănătate sexuală și reproductivă⁴³. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii au acces sigur și confidențial la informații și servicii de sănătate de încredere, inclusiv la servicii de consiliere psihologică⁴⁴. Aceste servicii ar trebui să limiteze prelucrarea datelor copiilor la cele necesare pentru prestarea serviciului și ar trebui să fie furnizate de profesioniști sau de cei care au o formare adecvată, având reglementate mecanisme de supraveghere. Statele părți ar trebui să se asigure că produsele și serviciile digitale de sănătate nu creează sau nu cresc inechitățile în ceea ce privește accesul copiilor la servicii de sănătate cu prezență fizică.

95. Statele părți ar trebui să încurajeze și să investească în cercetare și dezvoltare care se concentrează asupra nevoilor specifice de sănătate ale copiilor și care promovează rezultate pozitive în materie de sănătate pentru copii prin progresul tehnologic. Serviciile digitale ar trebui utilizate pentru a completa sau a îmbunătăți furnizarea în persoană a serviciilor de sănătate pentru copii⁴⁵. Statele părți ar trebui să introducă sau să actualizeze reglementări care impun furnizorilor de tehnologii medicale și servicii medicale să integreze drepturile copiilor în funcționalitatea, conținutul și distribuția acestora.

96. Statele părți ar trebui să aibă reglementări cu privire la vătămarile cunoscute și să ia în considerare în mod pro activ cercetările și dovezile apărute în sectorul sănătății publice, pentru a preveni răspândirea informărilor greșite și a materialelor și serviciilor care pot afecta sănătatea mentală sau fizică a copiilor. De asemenea, pot fi necesare măsuri pentru a preveni implicarea nesănătoasă în jocurile digitale sau în rețelele sociale, cum ar fi reglementarea împotriva designului digital care subminează dezvoltarea și drepturile copiilor.⁴⁶

97. Statele părți ar trebui să încurajeze utilizarea tehnologiilor digitale pentru a promova un stil de viață sănătos, inclusiv activitatea fizică și socială⁴⁷. Acestea ar trebui să reglementeze publicitatea, marketingul și alte servicii digitale specifice sau nepotrivite vârstei pentru a preveni expunerea copiilor la promovarea produselor nesănătoase, inclusiv a anumitor alimente și băuturi, alcool, droguri și tutun și alte produse cu nicotină⁴⁸. Astfel de reglementări referitoare la mediul digital ar trebui să fie compatibile și să țină pasul cu reglementările din mediul offline.

98. Tehnologiile digitale oferă copiilor multiple oportunități de a-și îmbunătăți sănătatea și bunăstarea, atunci când sunt echilibrate cu nevoia lor de odihnă, exerciții fizice și interacțiune directă cu colegii, familia și comunitățile. Statele părți ar trebui să elaboreze îndrumări pentru copii, părinți, îngrijitori și educatori cu privire la importanța unui echilibru sănătos între activitățile digitale și non-digitale și odihna suficientă.

⁴² „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 37.

⁴³ Comentariul general nr. 20 (2016), para. 59.

⁴⁴ Ibid., paragrafele 47 și 59.

⁴⁵ Ibid., paragrafele 47–48.

⁴⁶ Comentariu general nr. 15 (2013), para. 84.

⁴⁷ Comentariu general nr. 17 (2013), para. 13.

⁴⁸ Comentariul general Nr. 15 (2013), para. 77.

XI. Activități educative, de agrement și culturale

A. Dreptul la educație

99. Mediul digital poate permite și îmbunătăți în mare măsură accesul copiilor la o educație incluzivă de înaltă calitate, inclusiv resurse fiabile pentru învățarea formală, non-formală, informală, în perechi și pentru auto-educație. Utilizarea tehnologiilor digitale poate consolida, de asemenea, implicarea între profesor și elev și între cursanți. Copiii au subliniat importanța tehnologiilor digitale în îmbunătățirea accesului acestora la educație și în sprijinirea învățării și participării acestora la activități extracurriculare.⁴⁹

100. Statele părți ar trebui să sprijine instituțiile educaționale și culturale cum ar fi arhivele, bibliotecile și muzeele, pentru a permite accesul copiilor la diverse resurse digitale și interactive de învățare, inclusiv resurse indigene, și resurse în limbile pe care copiii le înțeleg. Aceste resurse și alte resurse valoroase pot sprijini implicarea copiilor cu propriile practici creative, civice și culturale și le pot permite să învețe despre cele ale altora⁵⁰. Statele părți ar trebui să consolideze oportunitățile copiilor de învățare online și pe tot parcursul vieții.

101. Statele părți ar trebui să investească în mod echitabil în infrastructura tehnologică în școli și în alte medii de învățare, asigurând disponibilitatea și accesibilitatea unui număr suficient de computere, banda largă de înaltă calitate și de mare viteză de internet și o sursă stabilă de energie electrică, formarea profesorilor privind utilizarea tehnologiilor educaționale digitale, accesibilitatea și întreținerea în timp util a tehnologiilor școlare. Acestea ar trebui, de asemenea, să sprijine crearea și diseminarea diverselor resurse educaționale digitale de bună calitate în limbile pe care copiii le înțeleg și să se asigure că inegalitățile existente nu sunt exacerbate, cum ar fi cele cu care se confruntă fetele. Statele părți ar trebui să se asigure că utilizarea tehnologiilor digitale nu subminează educația cu prezenta fizică a persoanelor și este justificată în scopuri educaționale.

102. Pentru copiii care nu sunt prezenți fizic la școală sau pentru cei care locuiesc în zone îndepărtate ori sunt în situații defavorizate sau vulnerabile, tehnologiile educaționale digitale pot permite învățarea la distanță sau mobilă⁵¹. Statele părți ar trebui să se asigure că există o infrastructură adecvată pentru a permite accesul tuturor copiilor la utilitățile de bază necesare pentru învățarea la distanță, inclusiv accesul la dispozitive, electricitate, conectivitate, materiale educaționale și sprijin profesional. Acestea ar trebui, de asemenea, să se asigure că școlile dispun de resurse suficiente pentru a oferi părinților și îngrijitorilor îndrumări privind învățarea la distanță la domiciliu și că produsele și serviciile educaționale digitale nu creează sau nu exacerbează inechitățile în ceea ce privește accesul copiilor la servicii educaționale în persoană.

103. Statele părți ar trebui să elaboreze politici, standarde și îndrumări – care să fie bazate pe studii științifice - pentru școli și alte organisme relevante responsabile cu procurarea și utilizarea tehnologiilor și materialelor educaționale pentru a spori furnizarea de beneficii educaționale valoroase. Standardele pentru tehnologiile educaționale digitale ar trebui să garanteze că utilizarea acestor tehnologii este etică și adecvată în scopuri educaționale și nu expune copiii la violență, discriminare, utilizare abuzivă a datelor lor cu caracter personal, exploatare comercială sau alte încălcări ale drepturilor lor, cum ar fi utilizarea tehnologiilor digitale pentru a documenta activitatea unui copil și a o împărtăși cu părinții sau îngrijitorii fără cunoștința sau consimțământul copilului.

104. Statele părți ar trebui să se asigure că educația digitală este predată în școli, ca parte a programelor de învățământ de bază, începând cu nivelul preșcolar și continuând pe parcursul celorlalți ani școlari, și că astfel de tehnici de predare sunt evaluate pe baza

⁴⁹ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, paginile 14, 16 și 30.

⁵⁰ Comentariul general nr. 17 (2013), para. 10.

⁵¹ Recomandarea generală comună nr. 31 a Comitetului pentru eliminarea discriminării împotriva femeilor/Comentariul general nr. 18 al Comitetului pentru Drepturile copilului (2019), para. 64; și Comitetul pentru Drepturile Copilului, Comentariul general nr. 11 (2009), para. 61; și Comentariul general nr. 21 (2017), para. 55.

rezultatelor lor⁵². Programa de învățământ ar trebui să includă cunoștințele și competențele necesare pentru a gestiona în siguranță o gamă largă de instrumente și resurse digitale, inclusiv cele legate de conținut, creație, colaborare, participare, socializare și implicare civică. Curricula trebuie să includă, de asemenea, înțelegerea critică, îndrumări privind modul de a găsi surse de informații de încredere și de identificare a dezinformării și a altor forme de conținut părtinitor sau fals, inclusiv cu privire la aspectele legate de sănătatea sexuală și reproductivă, drepturile omului, inclusiv drepturile copilului în mediul digital, precum și formele disponibile de sprijin și de remediere. Acestea ar trebui să promoveze sensibilizarea copiilor cu privire la posibilele consecințe negative ale expunerii la riscuri legate de conținut, contact, comportament și contract, inclusiv agresiunea cibernetică, traficul, exploatarea sexuală și abuzul sexual, și alte forme de violență, precum și strategiile privind modalitățile de comportament pentru a reduce vătămările și strategiile de protejare a datelor lor cu caracter personal și a altor date, și de consolidare a abilităților sociale și emoționale și de adaptare a copiilor.

105. Este din ce în ce mai important ca copiii să înțeleagă mediul digital, inclusiv infrastructura acestuia, practicile de afaceri, strategiile convingătoare și utilizarea prelucrării automatizate și a datelor cu caracter personal și a supravegherii, precum și posibilele efecte negative ale digitalizării asupra societăților. Profesorii, în special cei care desfășoară activități de educație digitală și de educație sexuală și privind sănătatea reproducerei, ar trebui să fie instruiți cu privire la garanțiile legate de mediul digital.

B. Dreptul la cultură, petrecere a timpului liber și joacă

106. Mediul digital promovează dreptul copiilor la cultură, petrecere a timpului liber și joacă, care este esențial pentru bunăstarea și dezvoltarea lor⁵³. Copiii de toate vârstele au declarat că au experimentat plăcere, interes și relaxare prin implicarea într-o gamă largă de produse și servicii digitale la alegere⁵⁴, dar și-au exprimat îngrijorarea că adulții ar putea să nu înțeleagă importanța jocului digital și cum poate fi împărtășit cu prietenii.⁵⁵

107. Formele digitale de cultură, recreere și joacă ar trebui să sprijine și să aducă beneficii copiilor și să reflecte și să promoveze identitățile diferite ale copiilor, în special identitățile lor culturale, limbile și patrimoniul acestora. Ele pot facilita abilitățile sociale ale copiilor, învățarea, exprimarea, activitățile creative, cum ar fi muzica și arta, precum și sentimentul de apartenență și cultură comună⁵⁶. Participarea la viața culturală online contribuie la creativitate, identitate, coeziune socială și diversitate culturală. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii au posibilitatea de a-și folosi timpul liber pentru a experimenta tehnologiile informației și comunicațiilor, pentru a se exprima și pentru a participa la viața culturală online.

108. Statele părți ar trebui să reglementeze și să ofere îndrumări profesioniștilor, părinților și îngrijitorilor și să colaboreze cu furnizorii de servicii digitale, după caz, pentru a se asigura că tehnologiile și serviciile digitale destinate, accesate de copii sau care au un impact asupra copiilor în timpul liber sunt concepute, distribuite și utilizate în moduri care îmbunătățesc oportunitățile de cultură, recreere și joacă ale copiilor. Aceasta poate include încurajarea inovării în jocul digital și a activităților conexe care sprijină autonomia, dezvoltarea personală și distracția copiilor.

109. Statele părți ar trebui să se asigure că promovarea oportunităților de cultură, de petrecere a timpului liber și de joacă în mediul digital este echilibrată de furnizarea unor alternative atractive în locurile fizice în care trăiesc copiii. Mai ales în primii ani, copiii dobândesc limbaj, coordonare, abilități sociale și inteligență emoțională în mare parte prin joacă care implică mișcare fizică și interacțiune directă față în față cu alte persoane. Pentru copiii mai mari, joaca și recreerea care implică activități fizice, sporturi de echipă și alte

⁵² Comentariul general nr. 20 (2016), para. 47.

⁵³ Comentariul general nr. 17 (2013), para. 7.

⁵⁴ „Drepturile noastre într-o lume digitală”, p. 22.

⁵⁵ Comentariul general nr. 17 (2013), para. 33.

⁵⁶ Ibid., para. 5.

activități de agrement în aer liber pot oferi beneficii de sănătate, precum și abilități funcționale și sociale.

110. Timpul liber petrecut în mediul digital poate expune copiii la riscuri de vătămare, de exemplu, prin publicitate opacă sau înșelătoare sau prin caracteristici de design foarte convingătoare sau de tip jocuri de noroc. Prin introducerea sau utilizarea abordărilor privind protecția datelor, protecția vieții private și siguranța încă din faza de proiectare și alte măsuri de reglementare, statele părți ar trebui să se asigure că companiile nu vizează copiii care utilizează aceste tehnici sau alte tehnici menite să prioritizeze interesele comerciale în locul celor ale copilului.

111. În cazul în care statele părți sau companiile oferă îndrumări, evaluări ale vârstei, etichetare sau certificare cu privire la anumite forme de joacă digitală și de recreere, acestea ar trebui formulate astfel încât să nu limiteze accesul copiilor la mediul digital în ansamblu sau să interfereze cu oportunitățile lor de petrecere a timpului liber sau cu alte drepturi ale acestora.

XII. Măsuri speciale de protecție

A. Protecția împotriva formelor de exploatare economice, sexuale și de altă natură

112. Copiii ar trebui protejați de toate formele de exploatare care produc vreo vătămare bunăstării lor în raport cu mediul digital. Exploatarea poate avea loc sub mai multe forme, cum ar fi exploatarea economică, inclusiv munca copiilor, exploatarea sexuală și abuzul sexual, vânzarea, traficul și răpirea de copii și recrutarea copiilor pentru a participa la activități infracționale, inclusiv forme de criminalitate informatică. Prin crearea și distribuirea de conținut, copiii pot fi actori economici în mediul digital, ceea ce poate duce la exploatarea lor.

113. Statele părți ar trebui să revizuiască legile și politicile relevante pentru a se asigura că copiii sunt protejați împotriva formelor de exploatare economice, sexuale și de altă natură și că drepturile lor în ceea ce privește munca în mediul digital și oportunitățile conexe de remunerare sunt protejate.

114. Statele părți ar trebui să se asigure că există mecanisme adecvate de asigurare a respectării legislației și să sprijine copiii, părinții și îngrijitorii în obținerea accesului la sistemele de protecție care se aplică⁵⁷. Statele ar trebui să emită legi pentru a se asigura că copiii sunt protejați față de lucruri dăunătoare, cum ar fi armele sau drogurile, sau de serviciile dăunătoare, cum ar fi jocurile de noroc. Ar trebui utilizate sisteme solide de verificare a vârstei pentru a împiedica copiii să obțină acces la produse și servicii a căror deținere sau utilizare sunt ilegale. Astfel de sisteme ar trebui să fie în concordanță cu cerințele privind protecția datelor și garanțiile de securitate.

115. Având în vedere obligațiile Statelor de a investiga, urmări penal și pedepsi traficul de persoane, inclusiv acțiunile sale componente și comportamentele conexe, statele părți ar trebui să elaboreze și să actualizeze legislația privind combaterea traficului, astfel încât să interzică recrutarea copiilor de către grupuri infracționale prin intermediul tehnologiei.

116. Statele părți ar trebui să se asigure că există o legislație adecvată pentru a proteja copiii de infracțiunile care au loc în mediul digital, inclusiv înșelăciunea și furtul de identitate, și să aloce suficiente resurse pentru a se asigura că infracțiunile din mediul digital sunt investigate și urmărite penal. Statele părți ar trebui, de asemenea, să solicite un standard ridicat de securitate cibernetică, încă din fabricație, cu privire la viața privată și siguranța în ce privește serviciile și produsele digitale pe care le utilizează copiii, pentru a reduce la minimum riscul unor astfel de infracțiuni.

⁵⁷ Comentariul general nr. 16 (2013), para. 37.

B. Înfăptuirea justiției pentru minori

117. Copiii pot fi suspectați, acuzați sau confirmați ca fiind vinovați pentru încălcarea legislației privind criminalitatea informatică. Statele părți ar trebui să se asigure că decidenții politici iau în considerare efectele unor astfel de legi asupra copiilor, să se concentreze pe prevenție și să depună toate eforturile pentru a crea și a utiliza alternative la procesul penal.

118. Materialele sexuale produse chiar de către copii și care sunt în posesia lor și/sau le distribuie cu consimțământul lor și numai pentru uzul lor personal nu ar trebui incriminate. Ar trebui create canale care să permită copiilor să solicite în siguranță consiliere și asistență în cazul în care acestea se referă la conținutul sexual explicit autogenerat.

119. Statele părți ar trebui să se asigure că tehnologiile digitale, mecanismele de supraveghere, cum ar fi software-ul de recunoaștere facială și crearea de profiluri de risc care sunt desfășurate pentru prevenirea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor nu sunt utilizate pentru a viza în mod nedrept copiii suspectați sau acuzați de infracțiuni și nu sunt utilizate într-un mod care le încalcă drepturile, în special drepturile la viață privată, demnitate și libertatea de asociere.

120. Comitetul recunoaște că, în cazul în care digitalizarea procedurilor judiciare duce la lipsa contactului personal cu copiii, aceasta poate avea un impact negativ asupra măsurilor de reabilitare și justiție restaurativă, care se bazează pe dezvoltarea unor relații cu copilul. În astfel de situații, precum și în cazul în care copiii sunt privați de libertate, statele părți ar trebui să asigure contactul fizic pentru a facilita copiilor înțelegerea a ceea ce se întâmplă în instanță și reabilitarea acestora.

C. Protecția copiilor în conflicte armate, a copiilor migranți și a copiilor aflați în alte situații vulnerabile

121. Mediul digital poate oferi copiilor care trăiesc în situații vulnerabile, inclusiv copiilor aflați în conflicte armate, strămutaților, migranților, care solicită azil și refugiaților, copiilor neînsoțiți, copiilor străzilor și copiilor afectați de dezastre naturale, accesul la informații care salvează vieți, care sunt vitale pentru protecția lor. Mediul digital le poate permite, de asemenea, să mențină contactul cu familiile lor, să le permită accesul la educație, sănătate și alte servicii de bază și să le permită să obțină hrană și adăpost în condiții de siguranță. Statele părți ar trebui să asigure accesul sigur, privat și benefic al acestor copii la mediul digital și să îi protejeze de toate formele de violență, exploatare și abuz.

122. Statele părți ar trebui să se asigure că copiii nu sunt recrutați sau utilizați în conflicte, inclusiv conflicte armate, prin intermediul mediului digital. Aceasta include prevenirea, incriminarea și sancționarea diverselor forme de solicitare și câștigarea încrederii copiilor facilitate de tehnologie, de exemplu, prin utilizarea platformelor de rețele sociale sau a serviciilor de chat în jocurile online.

XIII. Cooperarea internațională și regională

123. Natura transfrontalieră și transnațională a mediului digital necesită o cooperare internațională și regională puternică, pentru a se asigura că toate părțile interesate, inclusiv statele, companiile și alți actori respectă, protejează și realizează în mod eficient drepturile copiilor în ceea ce privește mediul digital. Prin urmare, este esențial ca, în ceea ce privește mediul digital, Statele părți să coopereze bilateral și multilateral cu organizațiile neguvernamentale naționale și internaționale, cu agențiile Organizației Națiunilor Unite, cu companiile și organizațiile specializate în protecția copilului și drepturile omului.

124. Statele părți ar trebui să promoveze și să contribuie la schimbul internațional și regional de expertiză și de bune practici și să instituie și să promoveze consolidarea capacităților, resurse, standarde, reglementări și protecții dincolo de frontierele naționale, care să permită realizarea drepturilor copiilor în mediul digital de către toate statele. Acestea ar trebui să încurajeze formularea unei definiții comune a ceea ce constituie o

infracțiune în mediul digital, asistența judiciară reciprocă și colectarea și împărtășirea în comun a probelor.

XIV. Diseminarea

125. Statele părți ar trebui să se asigure că prezentul Comentariu general este difuzat pe scară largă, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale, tuturor părților interesate relevante, în special parlamentelor și autorităților guvernamentale, inclusiv celor responsabili de transformarea digitală transversală și sectorială, precum și membrilor sistemului judiciar, companiilor, mass-mediei, societății civile și publicului larg, educatorilor și copiilor și este pus la dispoziție în mai multe formate și limbi, inclusiv versiunile adecvate vârstei.
